

Risicofactoren voor longworminfecties op het melkveebedrijf

O.a. de lengte van het weideseizoen is van invloed op de tankmelkuitslag voor afweerstoffen tegen longwormen.

Van veel melkveehouders test de GD deze maand (en in oktober) de tankmelk weer op afweerstoffen tegen longwormen. Welke factoren hebben invloed op een gunstige of een ongunstige uitslag? De GD deed onderzoek naar de risicofactoren van longworminfecties bij melkvee.

Het onderzoek werd afgelopen winter uitgevoerd door studente Laura de Groot (Wageningen Universiteit) en heeft interessante inzichten gegeven in de verschillen in bedrijfs- en beweidingsmanagement van bedrijven mét en zonder afweerstoffen tegen longwormen in de tankmelk. Aan het onderzoek deden 41 melkveebedrijven mee, allemaal deelnemers aan GD Tankmelk Worminfecties (zie kader). De 41 onderzochte melkveebedrijven hadden in 2011 allemaal een ongunstige uitslag voor wat betreft de afweerstoffen tegen longwormen in tankmelk. Centraal stond de vraag waarom het bepaalde bedrijven uit deze groep wél lukte om in 2012 een gunstige uitslag te krijgen en andere bedrijven niet.

In het onderzoek zijn verschillende risicofactoren en managementmaatregelen (o.a. weidegang en preventief behandelen) meegenomen. Er is niet bij alle onderzochte factoren een duidelijk verband gevonden met de aanwezigheid van afweerstoffen tegen longwormen in de tankmelk. Wel blijken de lengte van het weideseizoen, de aanwezigheid van andere grazende dieren op het bedrijf en het preventief opstallen van de dieren van invloed te zijn op de tankmelkuitslag voor afweerstoffen tegen longwormen.

Weidegang

Alle deelnemende bedrijven pasten tijdens het onderzoek minimaal 6 uur weidegang per dag toe, gedurende minimaal 120

dagen per jaar. De meeste melkveehouders weidden hun melkkoeien van half april tot begin november. Het aantal uren weidegang per dag varieerde per seizoen (zie figuur 1).

De onderzochte bedrijven pasten verschillende beweidingssystemen toe:

- 37.5% deed aan omweiden, waarbij de koeien na een aantal dagen worden omgeweid naar een nieuw perceel.
- 27.5% deed aan 'rantsoen beweiden', waarbij de koeien elke 1 a 2 dagen beschikken over een extra stuk vers grasland dat aansluit op het eerder beweidde land.
- 15% deed aan 'standweiden', waar de koeien een langere periode grazen op hetzelfde perceel.
- 20% van de veehouders paste een combinatie van de bovenstaande methoden of een ander beweidingssysteem toe.

Bij bedrijven die een weidegang van maximaal 7 maanden toepassen (46% van de deelnemende melkveehouders) blijkt het goed mogelijk om na een ongunstige

uitslag een jaar later een gunstige tankmelkuitslag te krijgen. Maar bedrijven met een langere weideperiode blijken 12 keer zoveel kans te hebben om na een jaar opnieuw een ongunstige longworm-tankmelkuitslag te krijgen als bedrijven met een kortere weideperiode. De weideperiode van melkveebedrijven met een lange weideperiode en twee keer een ongunstige uitslag, varieerde van 7 tot 9 maanden. 71% van deze veehouders deed de koeien in april naar buiten en 52% van de veehouders deed de koeien in november naar binnen.

Een mogelijke verklaring is dat bij een lange weideperiode de koeien meer blootstaan aan de larven van de longworm. Bedrijven waarbij veel afweerstoffen in de tankmelk zijn aangetoond wordt dus geadviseerd om niet te vroeg uit te scharen en dieren tijdig op te stallen.

Er werd geen direct verband gevonden tussen het aantal beweidingsuren per dag en longworminfecties.

Andere grazende dieren

De aanwezigheid van andere grazende dieren blijkt de kans om na een jaar opnieuw een ongunstige longworm-tankmelkuitslag te krijgen, 10 keer te verhogen. Vaak ging het hierbij om schapen en/of paarden. Dit resultaat is verrassend en verdient nader onderzoek. Het is namelijk in tegenspraak met de algemene opvatting dat andere grazers als 'stofzuigers' werken (de larven opnemen maar zelf niet ziek worden). Dit is voor maagdarmswormen aangetoond, maar niet voor longwormen.

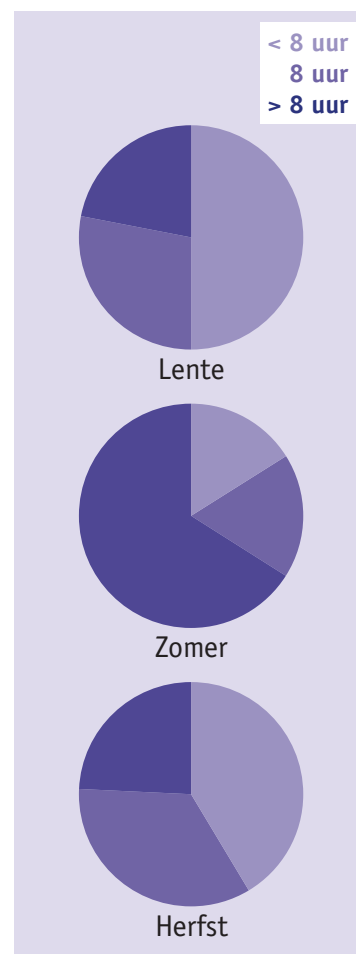
Dieren preventief opstallen

Veel veehouders die aangaven de dieren op te stallen ter preventie van grotere problemen bij longwormklachten bleken 13,6 keer zoveel kans te hebben om opnieuw een ongunstige longworm-tankmelkuitslag te ontvangen. Opstallen is echter feitelijk niet meer nodig bij toepassing van de huidige wormmiddelen voor melkvee die gebruikt worden met een wachttijd van 0 dagen. Bij benzimidazole bevattende middelen was er geen sprake van een preventieve werking tegen herinfectie en dus was opstallen noodzakelijk om herbesmetting te voorkomen. Eprinomectine en moxidectine hebben een (preventieve) beschermende werking tegen nieuwe infecties van respectievelijk 4 en 6 weken. Dit betekent ook dat indien binnen die periode wordt opgesteld voor het winterseizoen, een zogenaamde 'opstalbehandeling' niet nodig is en zelfs beter achterwege gelaten kan worden. Dit voorkomt resistentieontwikkeling en drukt natuurlijk de behandelingskosten.

Risico's inperken en behandelen

Belangrijke maatregelen in de strijd tegen longwormen zijn een aangepaste beweidingsstrategie, twee keer vaccineren van vaarzen vóór het begin van het weideseizoen, behandelen of het juist onbehandeld laten van de koeien. Een combinatie van veel afweerstoffen tegen longwormen in de tankmelk en de aanwezigheid van klachten (hoestende dieren, verminderde melkproductie) zal een goede motivatie zijn om een behandeling tegen longwormen in te zetten. Wanneer geen directe symptomen van een longworminfectie worden waarge-

nomen kan een behandeling achterwege gelaten worden. Het is belangrijk om samen met de dierenarts een goede afweging te maken met het oog op kosten, dierenwelzijn en mogelijke resistentieontwikkeling.

Figuur 1: Aantal uren weidegang per dag per seizoen bij de onderzochte bedrijven in 2012

GD Tankmelk Worminfecties

GD Tankmelk Worminfecties is een hulpmiddel voor melkveehouders om de mate van besmetting met parasitaire infecties bij melkkoeien te meten. Bij deelnemers wordt de tankmelk tweemaal per jaar onderzocht op longwormen (in augustus en oktober). Hiernaast wordt in oktober de tankmelk ook automatisch onderzocht op afweerstoffen tegen maagdarmswormen en leverbot.

Het totaaloverzicht met daarop de uitslagen van longwormen, maagdarmswormen en leverbot met de praktische adviezen erbij, geeft veel inzicht in het nut en noodzaak van de aanpak van worminfecties. Ga voor meer informatie en aanmelden naar:

www.gdventer.com/tankmelkworminfecties

Met GD Tankmelk Worminfecties hebben melkveehouders in één keer een overzicht van de wormstatus op hun bedrijf.